

‘De covid-19-app mag niet falen; veiligheid, stabiliteit en privacy zijn enorme speerpunten’

‘Het is een compleet andere dynamiek dan je gewend bent. Je moet heel transparant en open zijn op een onderwerp met een enorme politieke lading, dat constant onder een vergrootglas ligt.’ (10)(2e), (10)(2e) en (10)(2e)1 (10)(2e) werken sinds half april vanuit ‘team DICTU’ samen met nog zeven andere DICTU-collega’s bijna 24/7 mee aan de ontwikkeling van de covid-19-app, CoronaMelder. 17 augustus gaat de app live in twee regio’s, 1 september volgt de landelijke lancering.

‘Kunnen we iets doen vanuit het apploket in deze tijd?’, was al in het prille begin van de coronatijd de vraag die bij het team van (10)(2e)1 (10)(2e) opkwam. Hij is (10)(2e) van het DICTU App Loket en heeft de (10)(2e) van het bouwteam voor de covid-app. Ze zijn gaan brainstormen en ideeën gaan aandragen bij de organisatie-eenheden die ermee bezig waren. Ondertussen werd door VWS een appathon georganiseerd. Meer dan 700 partijen schreven zich ervoor in, zeven finalisten bleven over. ‘We hebben met een deel van ons DICTU-team het hele weekend aangehaakt gezeten op internet om volledig op de hoogte te blijven. Voorafgaand aan de appathon hadden we onze hulp aangegeven. Na de appathon werd duidelijk dat het op een andere manier moest. VWS heeft toen besloten om de app te bouwen onder regie van de overheid met overheidspartijen en de beste externen die ze op de markt konden vinden. In die week heeft VWS ons benaderd om deel te nemen. Vanaf dat moment zijn we met zo’n tien man vanuit DICTU aangehaakt bij het project. Dat was begin mei.’ Dit zegt (10)(2e)1 (10)(2e), (10)(2e) voor mobiel. Hij is als (10)(2e) bij het project betrokken. Communicatie van Google en Apple naar het team en andersom loopt via hem. Ook zit hij in internationale overleggen, voor de samenwerking met andere EU-landen in het oplossen van besmetting over de grenzen. Met Apple en Google heeft hij contact vanwege het gebruik van hun software voor het vaststellen van besmettingen.

Kopstukken

‘Je werkt met kopstukken, en ook dat maakt het supergaaf’, zegt (10)(2e). ‘Maar de intensiteit, hectiek en politieke gevoeligheid zijn ongekend. In het begin had je alleen al een dagtaak aan het bijhouden van alle informatie. We hebben drie subteams gevormd die nauw samenwerken. Daarbuiten heb je te maken met een omgeving die ook complex is: VWS, 25 GGD’en, een begeleidingscommissie, de taskforce gedragswetenschappen, de taskforce digitale ondersteuning bestrijding covid-19, verschillende werkgroepen. Je moet alle betrokkenen tevreden houden en op de hoogte brengen. Niet alleen in Nederland, maar ook in de EU. Op het gebied van privacy hebben we met de Autoriteit Persoonsgegevens en het College voor de Rechten van de Mens te maken. Al die partijen moet je meekrijgen en alle risico’s mitigeren. De burger verwacht dat we samenwerken en dat we één kant op gaan. Zo’n app mag niet falen; veiligheid, stabiliteit en privacy zijn enorme speerpunten.’

Hart van de veiligheid

Als je het over veiligheid hebt komt het werk van (10)(2e)1 (10)(2e) om de hoek kijken. Het hart van de veiligheid is volgens (10)(2e) en (10)(2e) het cryptoraamwerk waarin DICTU ‘een zeer dominante inbreng’ heeft gehad, met (10)(2e) als (10)(2e) van het cryptodocument. (10)(2e) is (10)(2e) en heeft de verantwoordelijkheid voor de privacy en anonimiteit van de app, maar ook voor de echtheid: het gaat over ‘echte’ contacten die de app moet registreren. De

techniek daaronder is het terrein van (10)(2e) 'Het is ons App Loket geweest, met name jij (10)(2e) dat inzag dat het méér was dan een app bouwen, dat het onder water een cryptografieproject was; het merendeel van die andere ruim 700 inzenders had dat niet gezien', denkt (10)(2e) 'Van al die cryptodocumenten die ik in het begin kreeg was de initiële gedachte goed; het was het raamwerk van zeven vooraanstaande Europese universiteiten. Ook Google en Apple waren er al bij betrokken. Vanaf het moment dat ik dat raamwerk kreeg werd ik erin gezogen en volgde de rest eigenlijk vanzelf. DICTU heeft een voorsprongetje op andere IT-organisaties van de Rijksoverheid als het gaat om kennis en expertise op het gebied van cryptografie; er is door de jaren heen veel aandacht aan gegeven. We doen bijvoorbeeld ook dingen voor BZK op dit gebied, de Rijkspas komt rechtstreeks bij DICTU vandaan. Toen we erin stapten stonden we 4-0 achter. Sommigen waren al twee maanden met het onderwerp bezig. Uiteindelijk werd ons cryptoraamwerk breed gedragen.'

Volgens (10)(2e) is behalve cryptografie ook de mobiele app-ontwikkeling binnen DICTU echt een expertise geworden. 'Mooi in het beleid van onze organisatie is dat ze hier vanaf zo'n 9 jaar geleden al ruimte voor hebben gegeven. Dat komt nu leuk samen: crypto als hart van security en onze voorsprong in app-ontwikkeling.'

Gewoon maar begonnen

Het begin was 'vallen en opstaan'. De tijd voor het opzetten van procedures en processen ontbrak, ze hadden niet de luxe van een gewenningsperiode. (10)(2e) 'We zijn gewoon maar gaan samenwerken. Leunen op elkaars expertise is wel typerend voor het project. Het ging eigenlijk heel organisch, pas later zijn we meer structuur gaan creëren. Er waren botsingen, maar het maatschappelijk belang was en is zo groot dat iedereen weer snel dezelfde kant op ging. Je moet transparant zijn en open source is een eis, en dat zijn we totaal niet gewend.' (10)(2e) beschrijft de begintijd niet zozeer als organisch maar eerder als mechanisch, door al die cultuurverschillen en de tijdsdruk. Maar dat heeft zich nu wel grotendeels ten goede gekeerd.

15 procent

Maandag 17 augustus gaat de app live in de regio Twente. 1 september volgt de landelijke campagne. 'Heel spannend', zegt (10)(2e) 'Als we een tweede covid-golf krijgen, zou zo'n app heel goed kunnen helpen. Door het automatische testen heb je zoveel winst in snelheid. Het streven is natuurlijk dat zoveel mogelijk mensen de app gaan gebruiken, maar met bijvoorbeeld 15 procent gebruik draagt de app al bij aan de ziektebestrijding. Natuurlijk zou het het mooiste zijn als we de app helemaal niet nodig hebben. De beide anderen zijn het er roerend mee eens. 'Maar', besluit (10)(2e), 'of we hem nou gaan gebruiken of niet, ik durf wel te beweren dat het een van de veiligste apps is die ik ooit heb gezien.'